

Staðsetningartækni með gervitunglum GNSS

Sæmundur E. Þorsteinsson
Háskóla Íslands

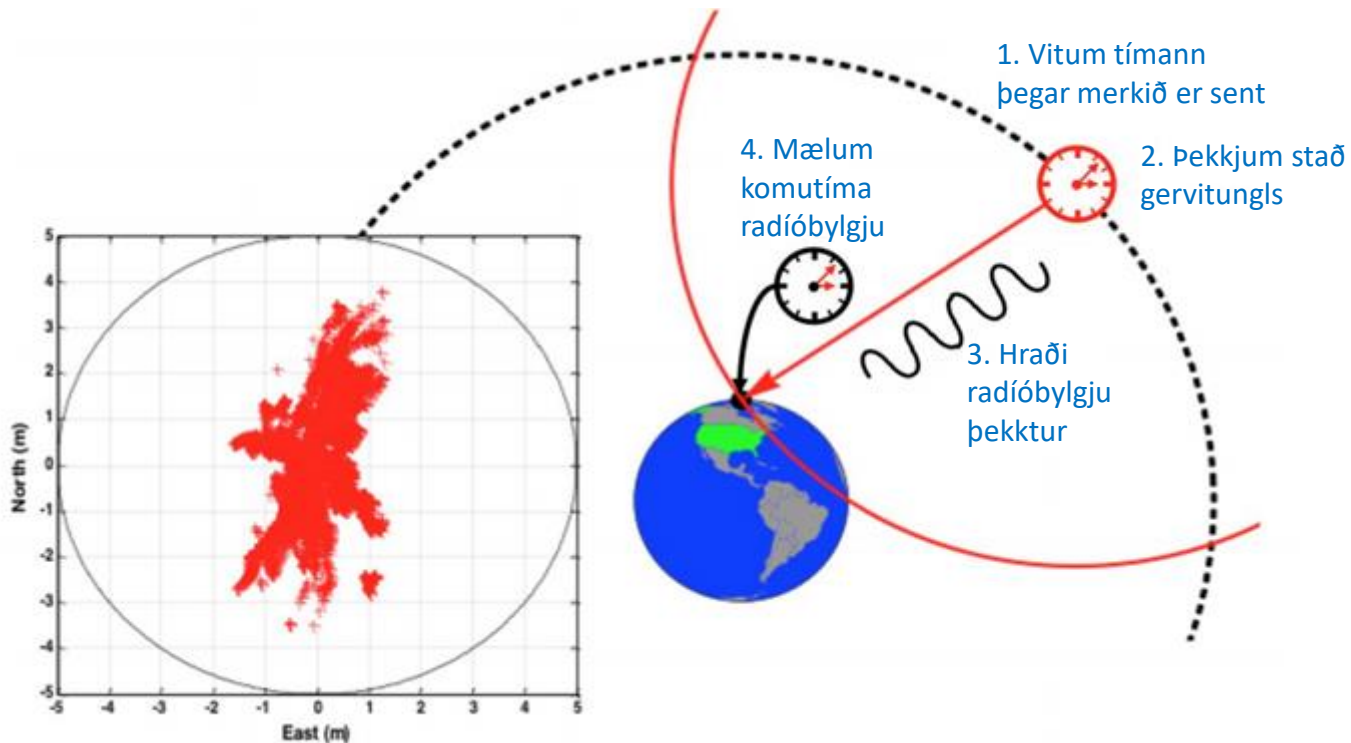
Greipur Gísli Sigurðsson
Vegagerðinni

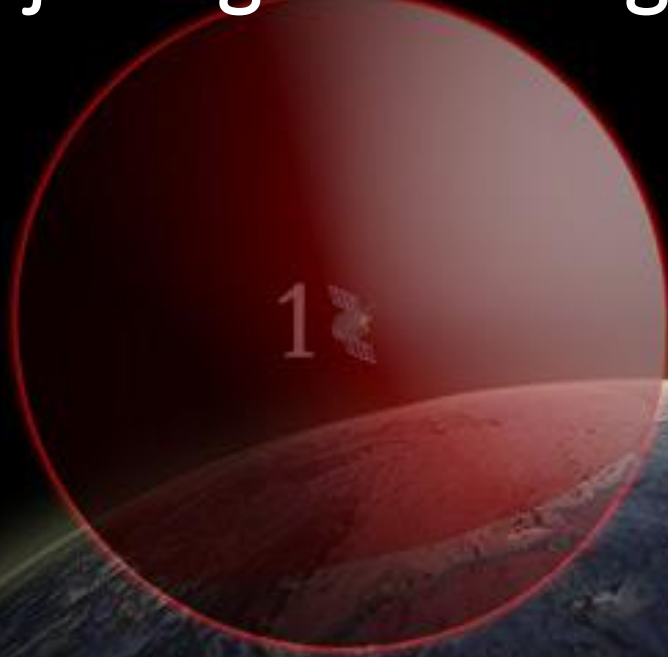
GNSS

- Global Navigation Satellite System
  - GPS = Global Positioning System
    - bandarískt, í gangi
  - GLONASS (Globalnaya Navigatsionnaya Sputnikovaya Sistema)
    - rússneskt, í gangi
  - Beidou
    - kínverskt, í prófunarfasa
  - Galileo
    - evrópskt, í prófunarfasa
  - IRNSS (Indian Regional Navigational Satellite System)
    - indverskt, í uppbyggingarfasa
  - QZSS (Quasi Zenith Satellite System)
    - japanskt, í uppbyggingarfasa

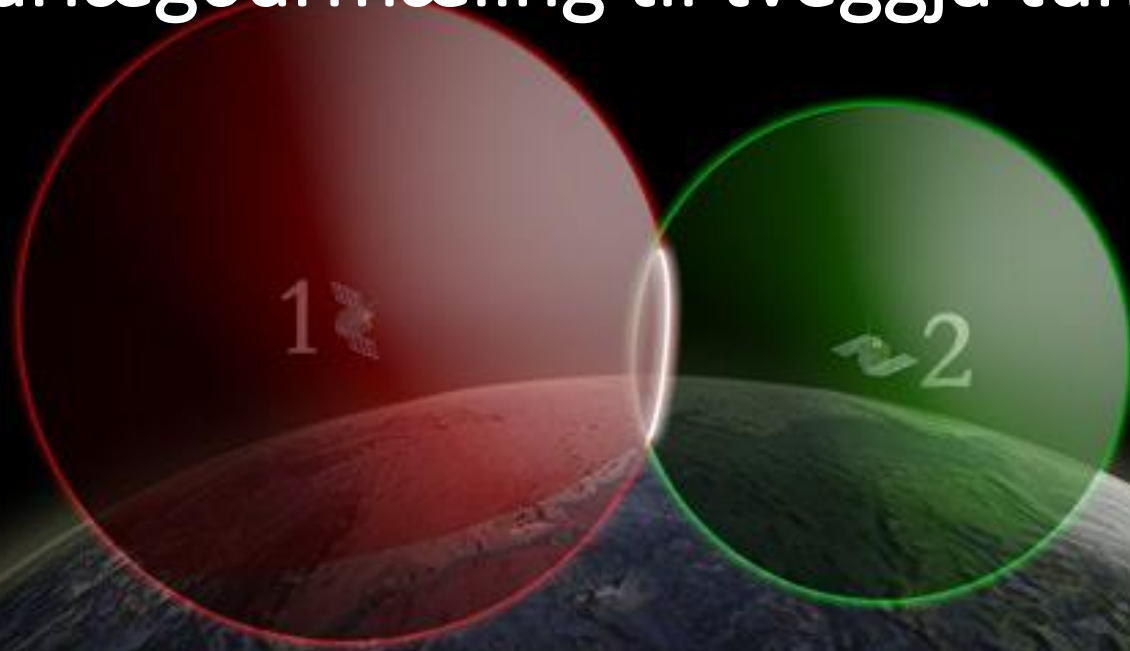
Grunnverkun GNSS

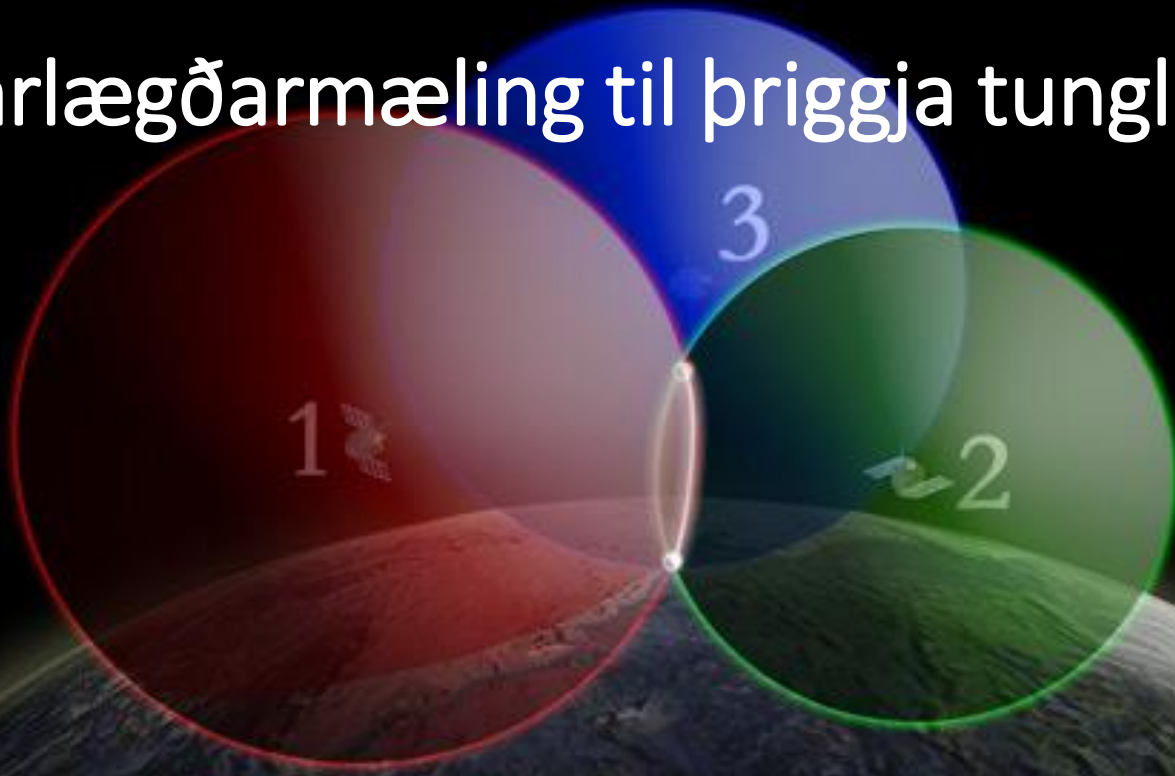
Fjarlægðarmæling til eins tungls

Fjarlægðarmæling til tveggja tungla

Fjarlægðarmæling til þriggja tungla

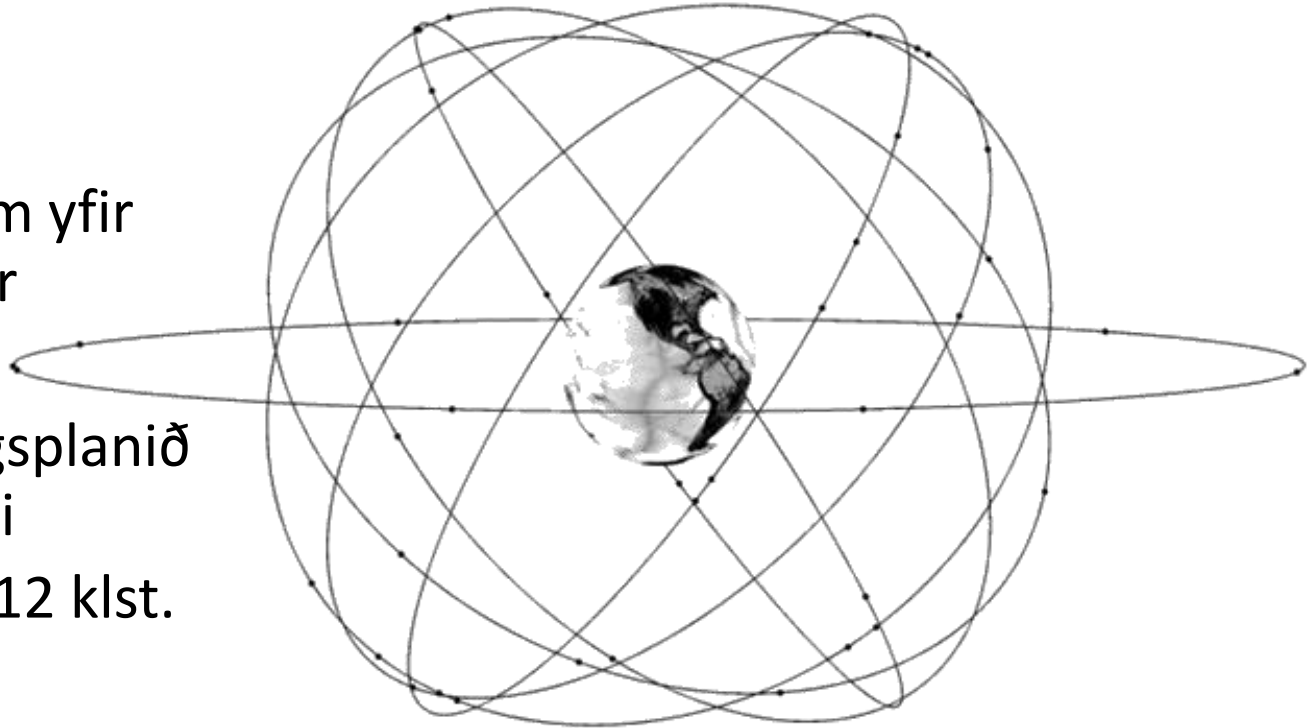

Fjarlægðarmæling til fjögurra tungla

GPS þyrpingin

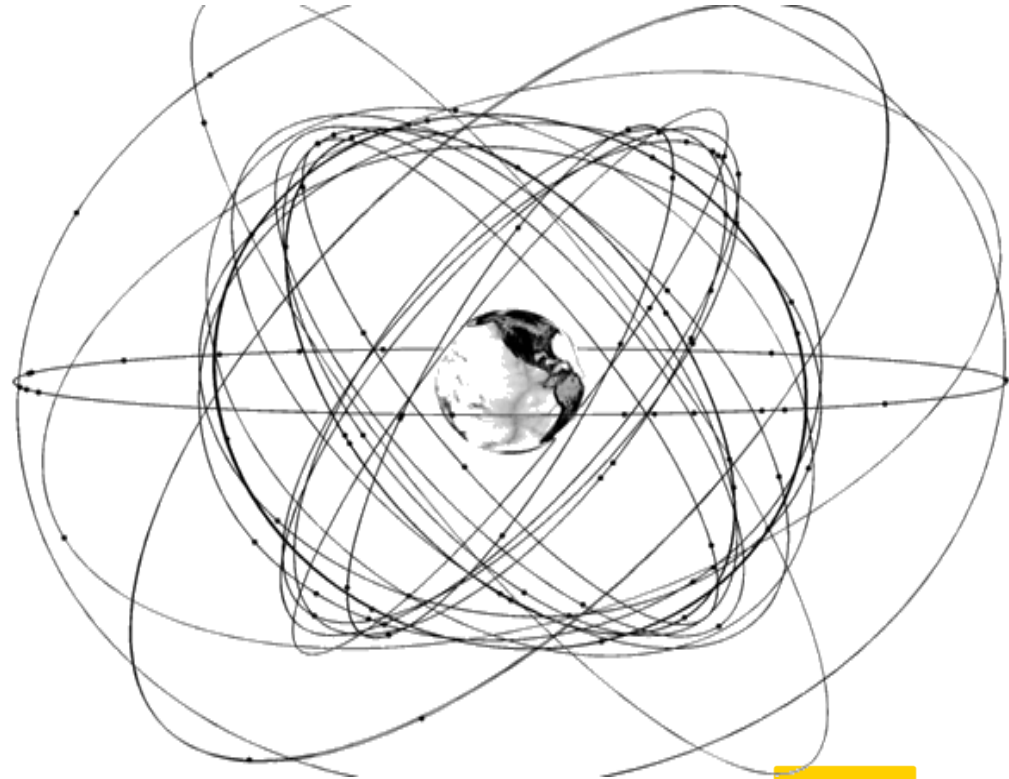
- 24 gervitungl
  - + 6 varatungl
  - Hæð 20.200 km yfir yfirborði jarðar
  - 6 sporbrautir
  - Skera miðbaugsplanið undir 55° horni
  - Umferðartími 12 klst.

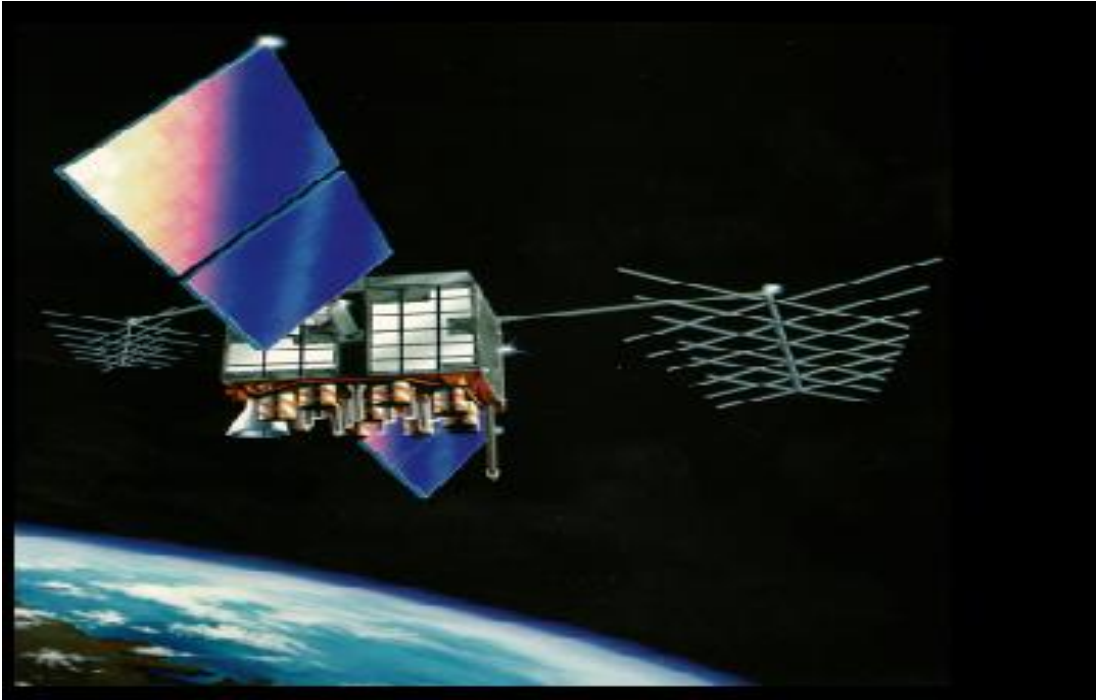

Þyrpingar framtíðarinnar

- Þegar öll kerfin verða komin í notkun munu mörg tungl sjást á hverjum stað og tíma
  - 2020
    - 144 tungl á lofti til staðsetninga

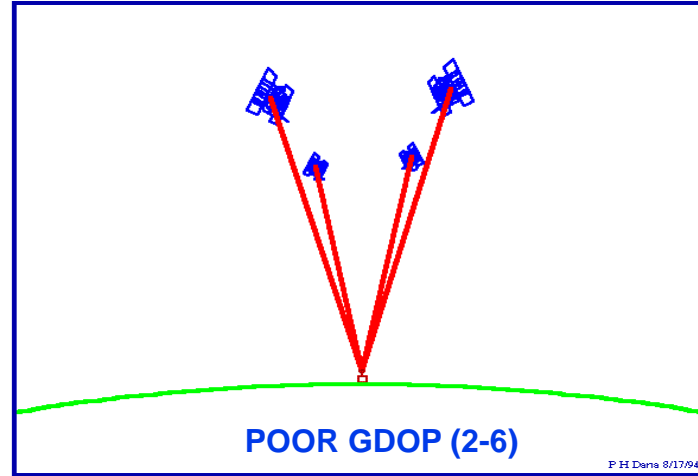
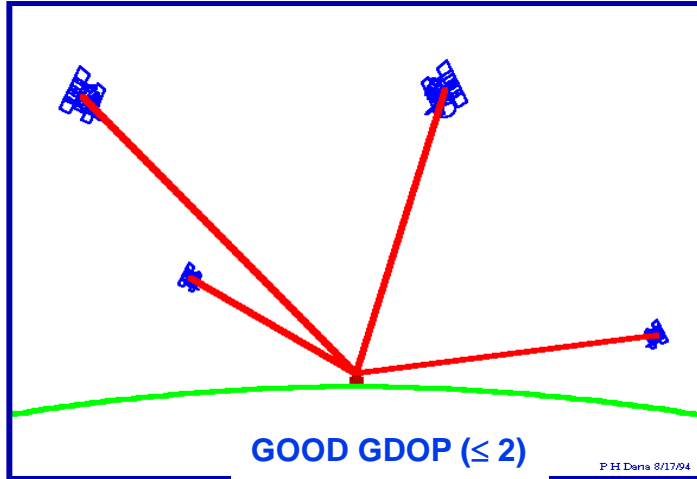

Gervitunglaeining og notendaeining

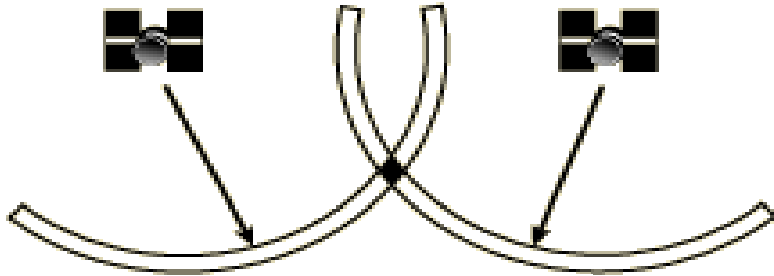
GDOP

Geometric Dilution Of Precision (GDOP) Margfaldar grunnskekkjuna

GDOP

GDOP

**We're somewhere
in this box**

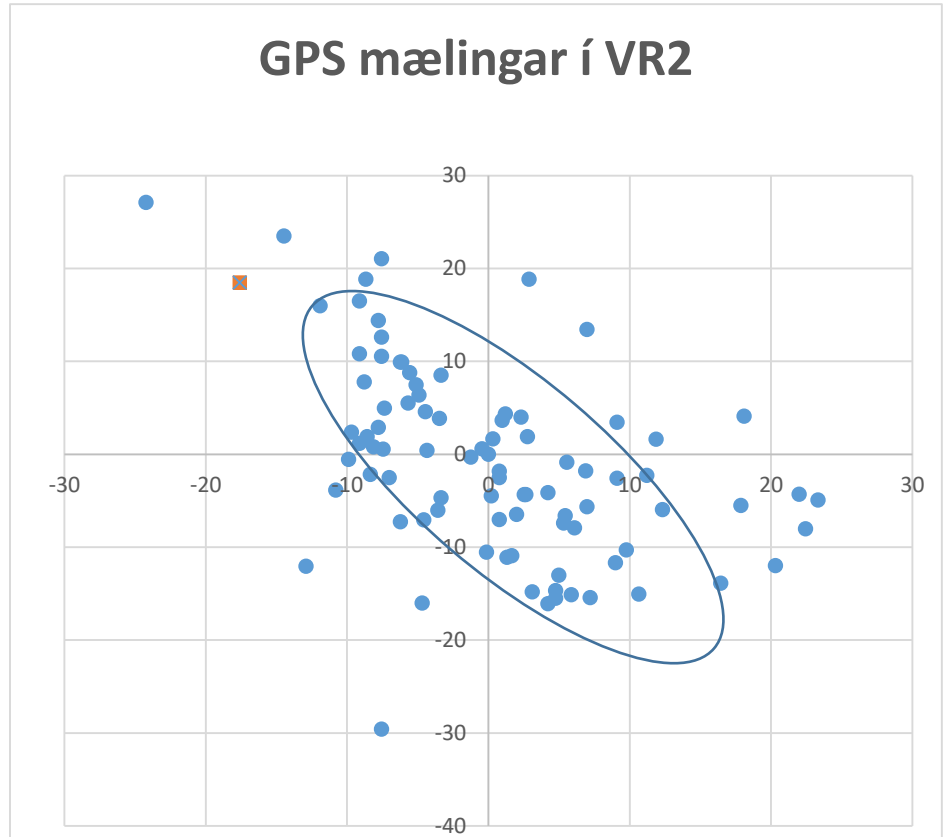
**At close angles
the box gets bigger**

Grunnskekkjur í GPS

Skekkjuvaldur	Skekkja í m
Brautarstíkar (ephemeris)	1
Klukka	1,2
Jónahvolf	4
Veðrahvolf	0,7
Margleiðahrif (multipath)	1,4
Heildarskekkja í gervifjarlægð	4,6
Síuð gervifjarlægð	4,4
Skekkja m.v. HDOP=2	8,8
Hæðarskekkja m.v. VDOP =2,5	11,0

- Mælingar SEP, Dreifimynd
- Meðaltal í miðju
- Rauður punktur mældur út úr Google maps korti
  - ca. 26 m frá meðaltali
  - $\sigma_{Breidd} = 10,0 \text{ m}, \sigma_{Lengd} = 12,7 \text{ m}$
  - $\sigma = \sqrt{\sigma_L^2 + \sigma_B^2} = 16,2 \text{ m}$
  - Meðalskekkja $\frac{1}{N} \sum \sigma_i^2 = 12,7 \text{ m}$
- Búnaður
  - Samsung Galaxy S5
  - AndroidS
  - Skekkja meiri í NV-SA en í NA-SV
  - Bendir til að tungl vanti í SA eða NV

Mælingar

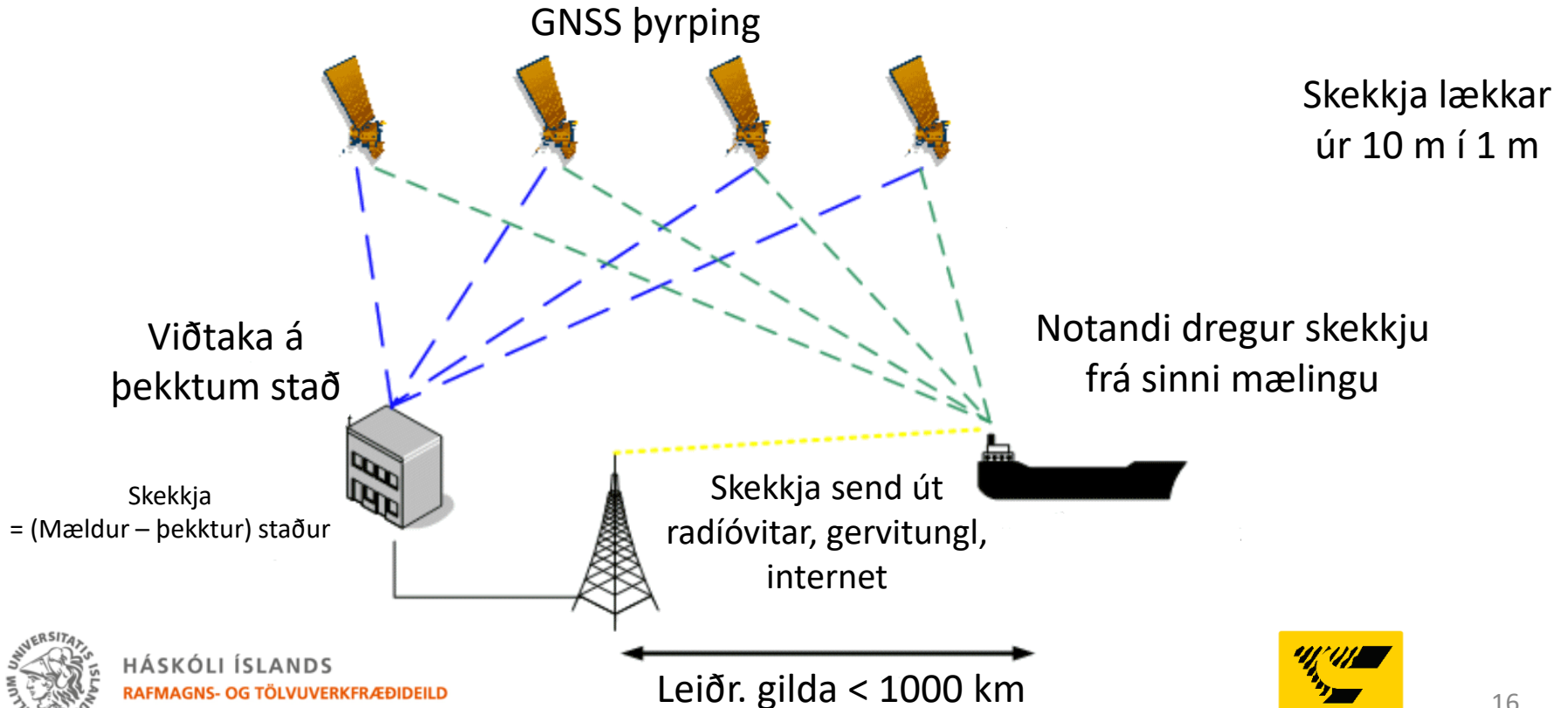

Mælingar

- Meðalstaðsetning um 25 m frá „réttri“ staðsetningu sem var mæld út úr Google maps
- Skuggi í SA
  - samræmi við skekkjuellipsu

Differential GNSS

Skekkja lækkar úr 10 m í 1 m

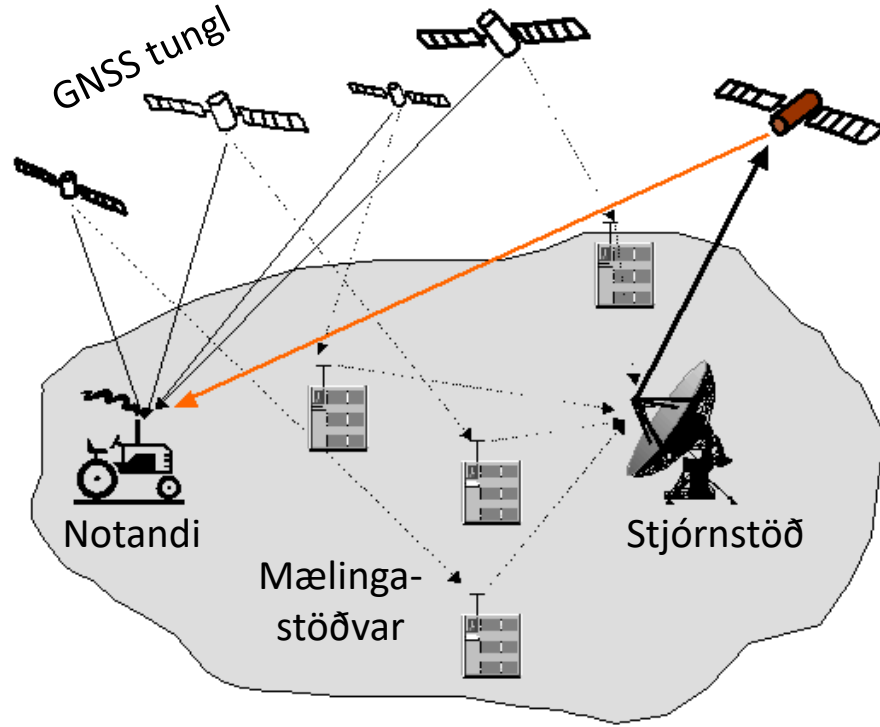
Differential GNSS

- Vita- og hafnamálastofnun setti upp DGPS kerfi
  - 1994
  - Útsendingar frá 6 radíóvitum á 300 kHz sviðinu
  - Ákvörðun tekin um að halda rekstrinum ekki áfram
  - Kostnaður við endurnýjun væri um 100 m. kr.
  - Eina DGPS kerfið hvers rekstri hefur verið hætt
    - sem við vitum um

EGNOS

- European Geostationary Navigation Overlay Service

- Þjónusta
  - Flug
  - Landbúnaður
  - Til sjós
- IMO

EGNOS tungl
staðbraut

EGNOS

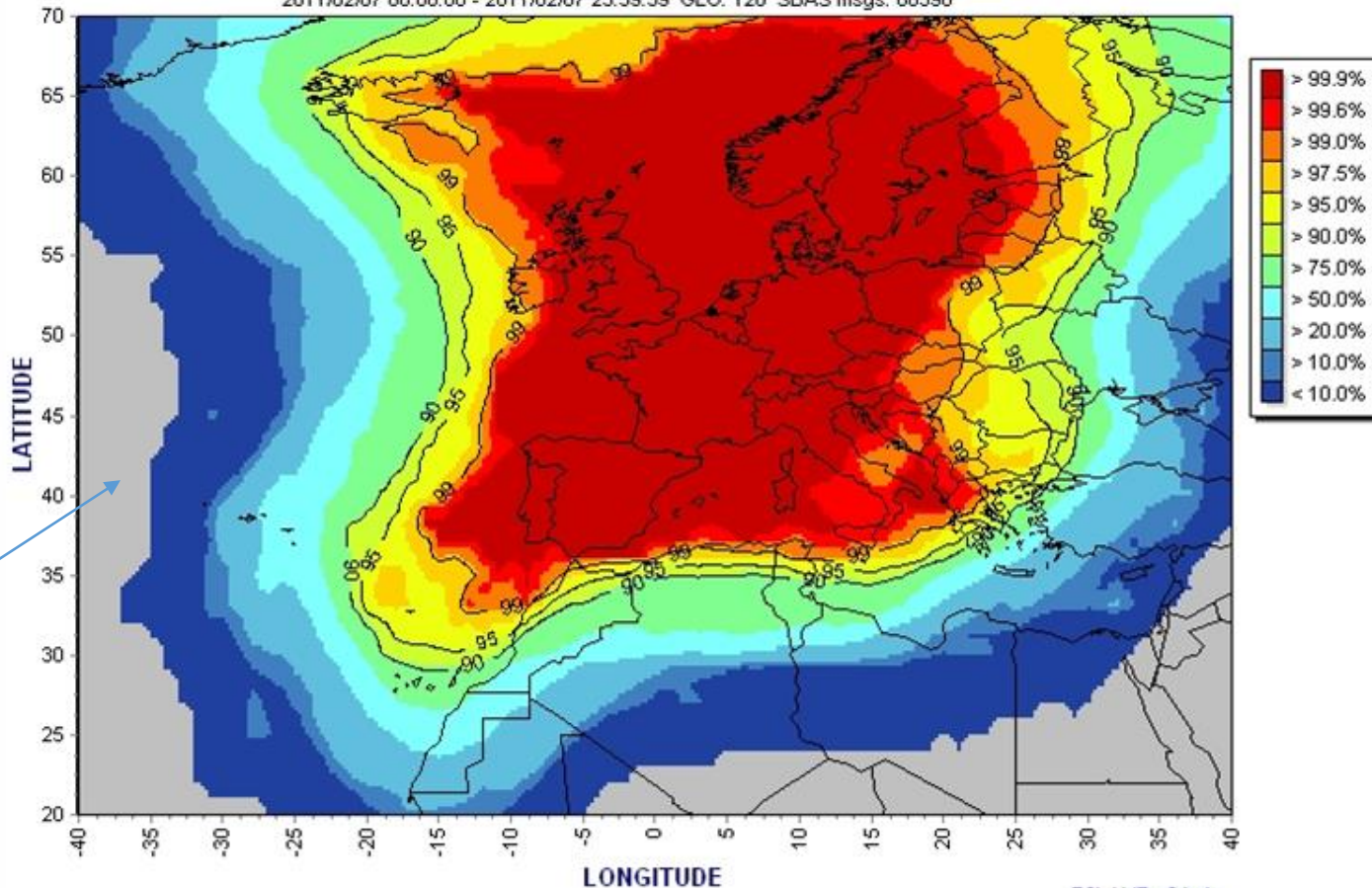
EGNOS þjónustan er verulega skert vestur af Íslandi

Þarf Ísland að verða aðili að ESA?

Hlutfall tímans sem þjónustan er í boði

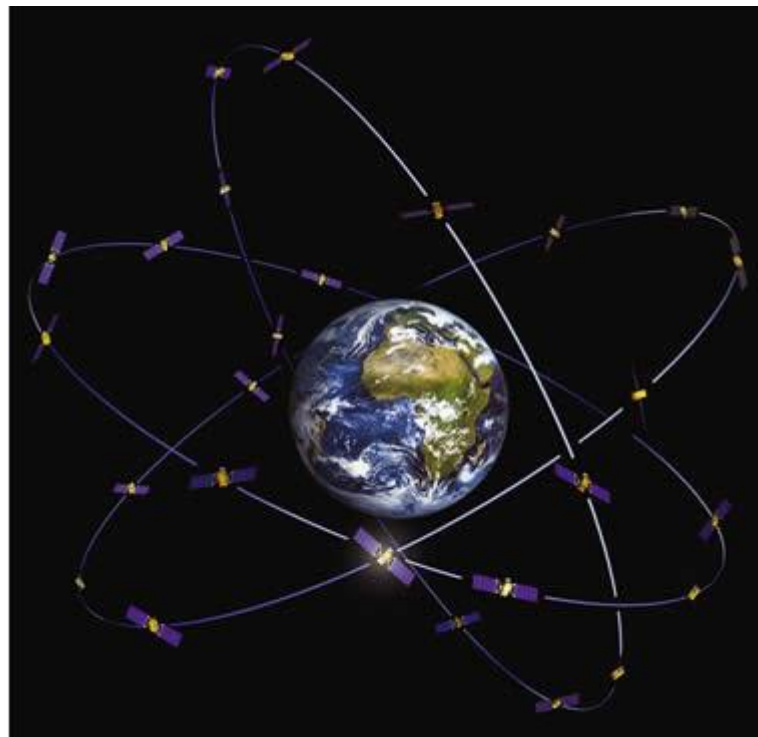
HPL vs HAL and VPL vs VAL for Measured Availability

2011/02/07 00:00:00 - 2011/02/07 23:59:59 GEO: 120 SBAS msgs: 86396

Galileó

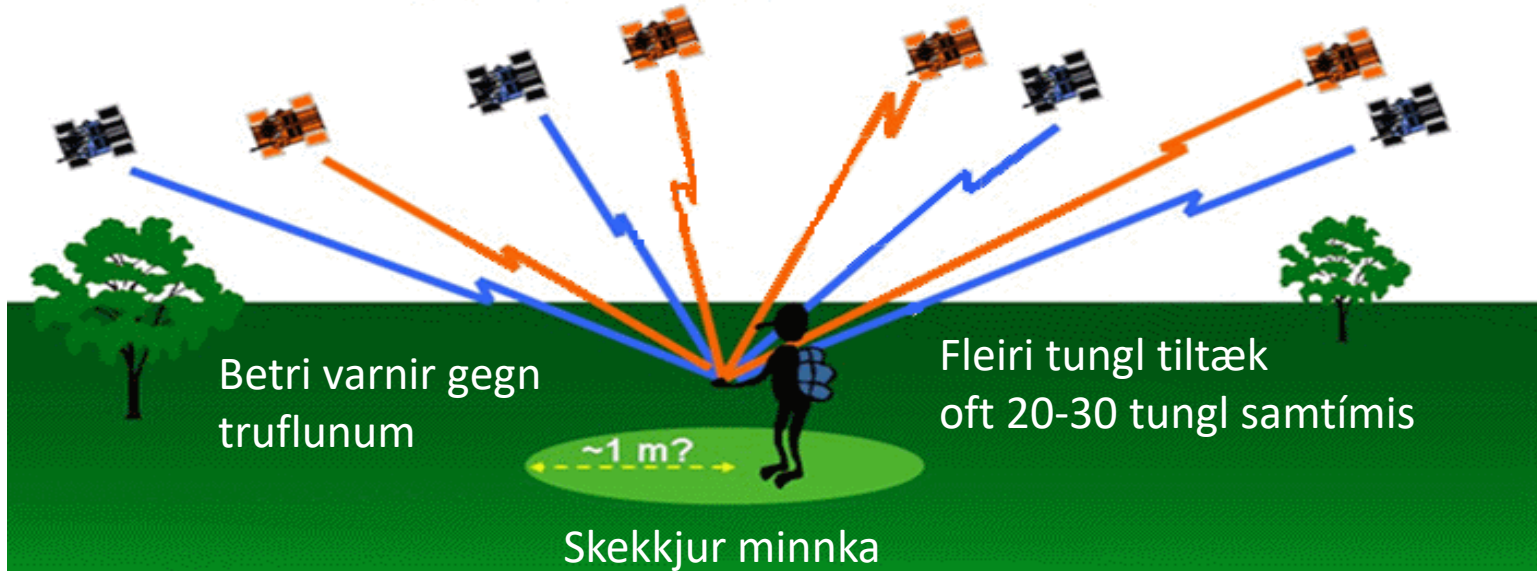
- Galileó þyrpingin
  - Þrjár sporbrautir
    - Skera miðbaugsplanið undir 56° horni
    - 9 gervitungl/braut
    - 23.222 km hæð yfir jörðu
    - Umferðartími = 14 klst. 4 mín
    - Opnað til prófana í des 2016
    - Fullbúið 2020

Galileó

- Þjónusta
  - Opin þjónusta (OS)
    - opin öllum, endurgjaldslaus
  - Þjónusta á forsendum viðskipta (CS)
    - Notendur greiða, þjónustugæði tryggð, þ. á m. tiltækileiki
  - Leitar- og björgunarþjónusta (SAR)
    - Til stuðnings við leit. 98% líkur að skynja neyðarmerki á UHF innan 10 mínútna, 100 m nákvæmni staðsetningar
  - Öryggisþjónusta (SOL)
    - Greidd, til að auka öryggi við flutning (fólks). Þjónustutryggingar skv. kröfum ICAO og IMO
  - Almenn stýrð þjónusta (PRS)
    - Greidd, hugsuð fyrir ríkisstofnanir og herji. Stýrður aðgangur með miklum heilindum (e. integrity) og tiltækileika, merki hönnuð til að verjast truflunum

Framtíðarþróun GNSS

Útsendingartíðnum fjölgar
GNSS tæki nýtir tungl allra þyrpinga til stasetningar
Nákvæmari klukkur, nákvæmari brautarstíkar
Margeiðahrifa gætir minna

Með þökkum fyrir áheyrnina

